

**СУЧАСНІ ЗАСОБИ САМООСВІТИ З ФОРМУВАННЯ
ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
ВИКЛАДАЧІВ ВИЩОЇ ШКОЛИ**

Сабатовська-Фролкіна І. С., Фесенко В. Ю.

Інститут підвищення кваліфікації спеціалістів фармації

Національного фармацевтичного університету

м. Харків, Україна

pedagogika@nuph.edu.ua

Вступ. Нові інформаційні технології суттєво впливають на структуру формування інформаційної компетентності викладачів. Трансформація сутності, методів та підходів до сучасної освітньої системи, всебічно впливає на підґрунтя викладацького потенціалу, що є фундаментом для здатності конкурувати на всіх етапах розвитку і функціонування сучасних фахівців. Здатність до розуміння та володіння сучасними засобами та технологіями стає невід’ємною ланкою самоосвітньої системи сучасного викладача, зокрема закладів вищої медичної та фармацевтичної освіти.

Мета. Обґрунтувати найбільш доцільні засоби самоосвіти спрямовані на формування інформаційно-комунікаційної компетентності (далі ІК-компетентності).

Однією із найголовніших складових у педагогічному процесі є самоосвіта викладача, яка вже давно є предметом наукових досліджень багатьох вітчизняних та зарубіжних вчених. Так, самоосвіта викладача відзначається як «основна форма професійної педагогічної компетентності, яка складається з удосконалення знань та узагальнення педагогічного досвіду» [2]. Самоосвіта відбувається у процесі освітньої діяльності без проходження систематичного курсу навчання у стаціонарному навчальному закладі і є невід’ємною частиною освіти, що сприяє поглибленню, розширенню і більш міцному засвоєнню знань.

Процес самоосвіти має бути вмотивованим, планомірним, неперервним, результативним. З появою комп'ютерних технологій очевидно стає ефективність їх застосування на всіх етапах самоосвітньої діяльності. Педагог, який володіє інформаційно-комунікаційними засобами здатен продуктивніше організувати та реалізувати свою самостійну роботу: від формулювання мети до оформлення, представлення, публікації отриманих результатів. Належний рівень ІК-компетентності стає необхідною умовою успішного професійного зростання викладача.

ІК-компетентність розуміють як властивість викладача, який цілеспрямовано і самостійно, із знанням вимог до професійної діяльності в умовах інформатизації освітнього простору і своїх можливостей та обмежень, здатен застосовувати свої вміння у освітньому процесі, методичної і дослідницької діяльності та власної неперервної професійної педагогічної діяльності. З урахуванням теоретичних положень, визначимо, що ІК-компетентність передбачає володіння викладачем інформаційними технологіями, вміння опрацьовувати різні види інформації (уміння здобувати інформацію з різних джерел, переробляти її відповідно до цілей і завдань педагогічного процесу). ІК-компетентність викладача є валивою складовою його професіоналізму. Саме ця компетентність необхідна викладачам для належного здійснення їх професійної діяльності.

Ґрунтуючись на теоретичному аналізі, слід зазначити, що потрібно поступово формувати ІК-компетентність, зважаючи на етапи її набуття (базовий, технологічний, професійний) і основні складові (мотиваційну, когнітивну, суб'єктно-діяльнісну та рефлексивну). А також розглянемо кожну компоненту через призму самоосвітньої діяльності та з врахуванням етапу сформованості ІК-компетентності.

Так, щодо *мотиваційної складової*, відзначається, що, мотиви діяльності людини пов'язані з її цілями. Основою цілепокладання має служити внутрішня мотивація, яка може бути притаманною особистості або породженою зовнішніми факторами. На початковому етапі формування потреби у

підвищенні ІК-компетентності (досягнення базового рівня) важливе місце посідають майстер-класи, «відкриті» заняття, практичні заняття під час яких педагогу демонструються перспективи використання ІТ в педагогічній практиці, переваги застосування сучасних технологій, оволодіння новітніми інтернет-інструментами, одержують нову інтерпретацію відомі методичні системи. Таким чином, підвищуючи свою ІК-компетентність викладач стає не тільки безпосереднім користувачем віртуального освітнього середовища але і учасником його створення, що є потужним мотиваційним моментом самореалізації особистості.

Стосовно *когнітивної складової*, суттєвою особливістю опанування ІК-технологіями є систематичність їх самостійного повсякденного використання. Це є необхідною умовою прогресу в оволодінні новітнім педагогічним інструментарієм. Тому при плануванні самоосвітньої роботи необхідно передбачити застосування комп'ютерних засобів на кожному етапі реалізації плану.

Щодо визначеної *суб'єктно-діяльничної складової*, зауважимо, що на різних етапах сформованості ІК-компетентності викладач реалізує свої знання на практиці, демонструє ефективність і продуктивність інформаційної діяльності, переваги застосування інформаційних технологій в освітній галузі.

Самоосвітня діяльність щодо підвищення рівня ІК-компетентності спрямована також і на покращення *рефлексивної складової*. Природно, що на кожному етапі (від базового до професійного) виникає необхідність осмислити свою діяльність, бути готовому до розв'язання нетипових завдань, вносити зміни у планування роботи з огляду на досягнутий ступінь прогресу.

Висновки. Таким чином, доцільними засобами самоосвіти з формування ІК-компетентності викладача можна вважати семінари-практикуми, зустрічі з досвідченими викладачами обізнаними в сфері ІКТ. Дистанційні курси підвищення кваліфікації, конференції, семінари, олімпіади та конкурси з можливістю пройти їх в зручний для викладачів час та

можливість вибору теми з питань, що цікавлять або є найбільш актуальними для конкретного викладача.

Прелік література:

1. Петренко С. І. Дегтярьова Н. В. Формування ікт-компетентності викладачів на курсах підвищення кваліфікації. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. 2020. Вип. 186. С. 150–155.

2. Ратушинська А. Самовиховання як засіб формування особистості. *Вища школа*. 2016. № 10. С. 88-96.

3. Федорович З., Драчук М. Розвиток інформаційної компетентності викладачів у закладах вищої освіти. *Збірник наукових праць ЛОГОС*. 2020. С. 100–101. DOI 10.36074/05.06.2020.v2.40